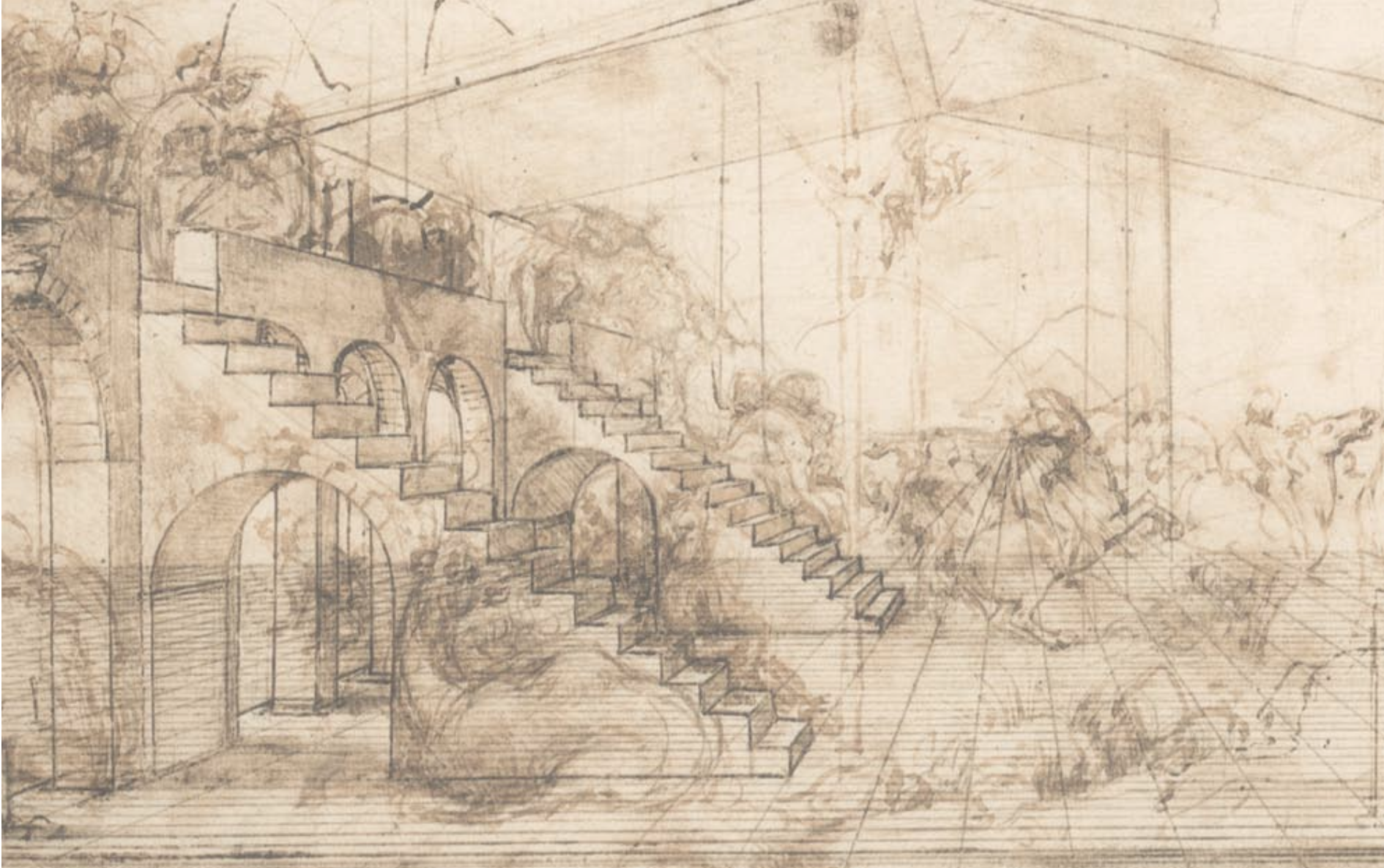

De Ontwerpwetenschap

omgevingspsychologie & centrale stadsparken | Priscilla Spies & John Teunissen | 16 april 2010

Aanleiding / Probleemstelling

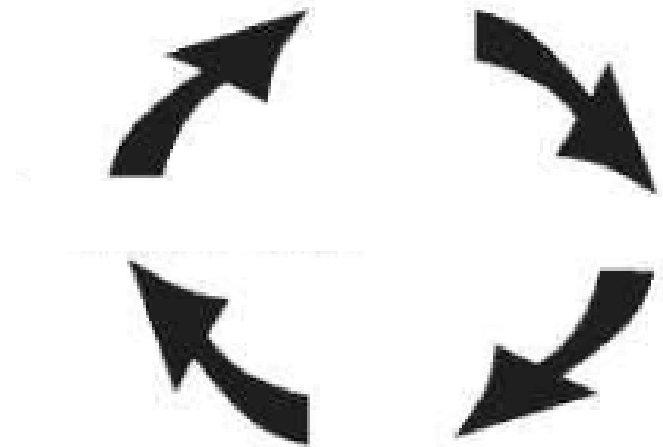
- Veel plannen vallen in realiteit anders uit zoals ze op papier zijn bedacht.
- De beleving van de nieuwe omgeving, blijft een veronderstelling of een gok.
- Omgevingspsychologie noodzakelijk.
 - Hiermee kan de beleving van een omgeving worden voorspelt.
- De visie op de openbare ruimte zal optimaal overkomen op de gebruiker.

Centrale onderzoeksvraag:

“ Hoe kan de beleving van de gebruikers ingezet worden bij het ontwerpen van een centraal stadspark?”

Methodiek

- Literaire voorstudie
- Excursie
- Foto's
- Enquete
- Selecteren van beelden
- Waardering bepaling
- Conclusies

Literaire voorstudie

- **Omgevingspsychologie:**

Is die richting van de psychologie die zich bezig houdt met de relatie tussen mens / omgeving zoals die psychisch ervaren wordt.

- **Belangrijke omgevingspsychologen:**

J.F. Coeterier

P.A. Bell

J.D. Fischer

R.J. Loomis

Uitgangspunten relatie tussen subjectieve en objectieve wereld

Gedrag

- Motivatie voor gedrag komt voort uit belangen of interesse die mensen hebben in een omgeving. Deze bepalen dus ook de waarneming en waardering van de omgeving.
- Elk gedrag is gemotiveerd.
- Motieven van gedrag komen voort uit de wil van de mens, of zijn uitingen, ons willen stuurt ons handelen.
- Een voorwaarde voor uitingen van gedrag zijn dat lichaam en geest geactiveerd zijn, in staat van paraatheid.
- Gedrag van mensen is gericht op het vermijden van negatieve lust en opzoek naar de positieve lust, toegepast op de omgeving(Jung's libidoprincipe).

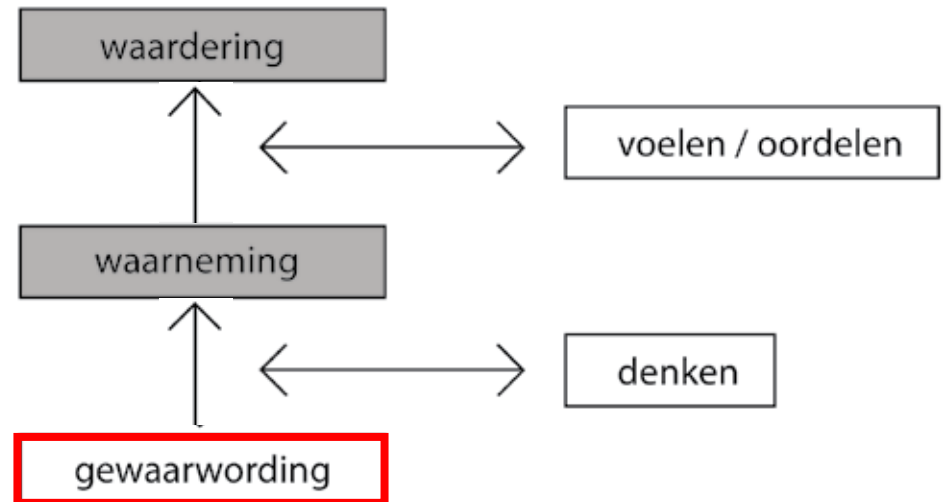

Gewaarwording

- Hoe ziet de mens zijn omgeving?
- Hoe komt het dat hij ziet en herkent, bomen ziet in plaats van groene en bruine vlekken?
- Proces:
 - Sensation (prikkel, gewaarwording)
 - Perception (beleving, ervaring, vergelijking)
- Sensation of gewaarwording: de prikkels die binnenkomen
- Perception: het denken over de gewaarwording, het vergelijken met eerdere belevingen en ervaringen.

waarderingsproces

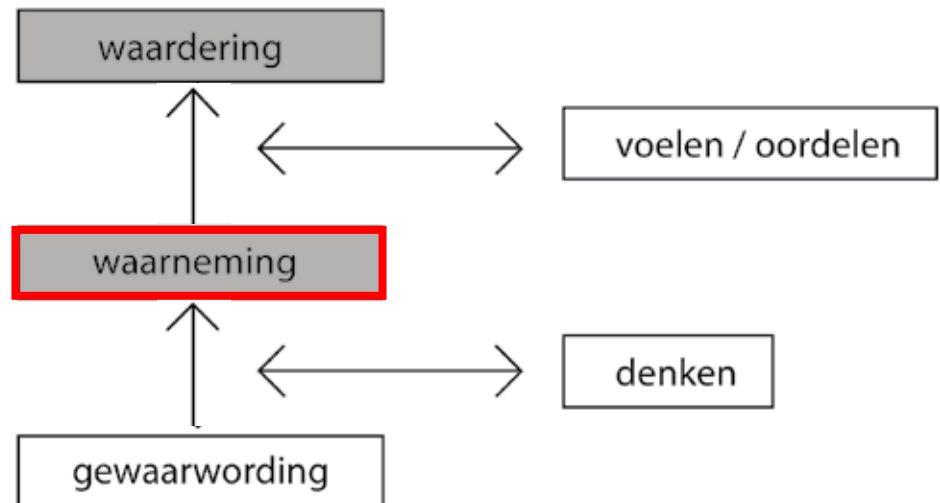

Waarneming

- Waarneming en gedrag.
- Mensen nemen omgevingen waar alles een geheel waaraan vervolgens een betekenis wordt toegekend.
- Hoe stabiel het geheel, hoe makkelijker we leven.
- Grote voorkeur tot grote gehelen.
- Gedrag wordt aangepast aan omgeving en bepaald zo de waarneming.

waarderingsproces

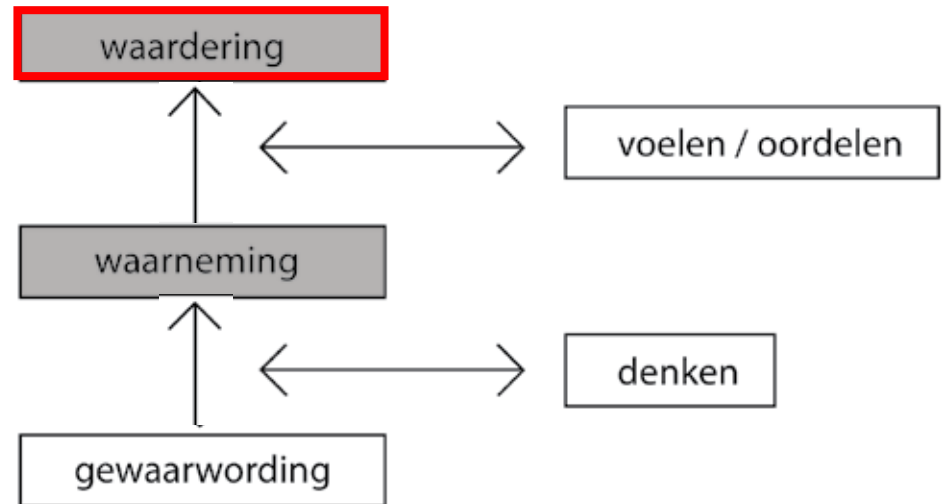

Waardering

- Waarderen begint na de geïnterpreteerde waarneming.
- Waardering kan positief, negatief of neutraal zijn.
- Individueel-persoonlijk & collectief-maatschappelijke waardering.

waarderingsproces

Waardering (Kaplans)

- Onderzoek naar waardering van het landschap a.d.h.v. foto's.
 - Classificatie op thema similar-dissimilar en like-dislike.
 - Conclusie zijn 6 belevingskwaliteiten:
 - Samenhang
 - Textuur
 - Herkenbaarheid
 - Ruimtelijkheid
 - Complexiteit
 - Mysterie
- meer is beter
- gladder is beter
- groter is beter
- groter is beter
- meer is beter
- meer is beter

Conclusies literaire voorstudie

- Achterhalen van de beleving van gebruikers d.m.v omgevingspsychologische belevingskwaliteiten (Kaplans):
 - Samenhang
 - Textuur
 - Herkenbaarheid
 - Ruimtelijkheid
 - Complexiteit
 - Mysterie
 - meer is beter
 - gladder is beter
 - groter is beter
 - groter is beter
 - meer is beter
 - meer is beter
- Met deze gegevens wordt de beleving achterhaald, waarom gebruikers juist wel of juist niet hun omgeving waarderen.

Selectiecriteria centrale stadsparken

- Verdiependonderzoek t.b.v. planvorming het centrale stadspark van Almere, het Weerwater.
- Criteria:
 - Centraal gelegen in de stad,
 - In en/of in de nabijheid van het centrum gelegen zijn,
 - Hoofdpark ten opzichte van omliggende parken,
 - Toeristische trekpleister,
 - hoge gebruikersintensiteit
- De Parken:
 - Vondelpark (Amsterdam)
 - Hyde Park(Londen)
 - Regent's Park(Londen)
 - Tiergarten(Berlijn)

Almere Weerwater

Amsterdam Vondelpark

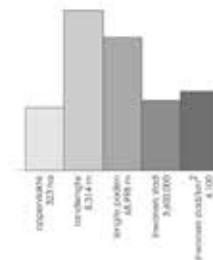
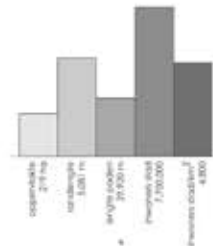
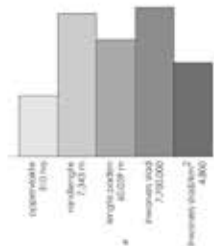
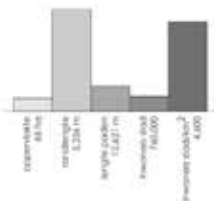
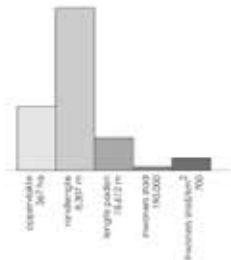
Londen Hyde Park

Londen Regent's Park

Berlijn Tiergarten

Matrix Casestudy

Basisgegevens

Locatie in het land

Locatie in de stad

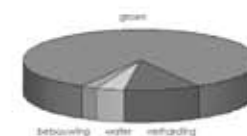
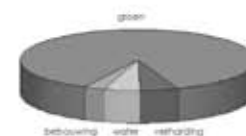
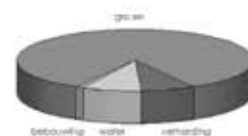
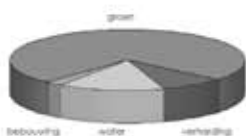
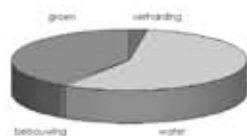
Vorm

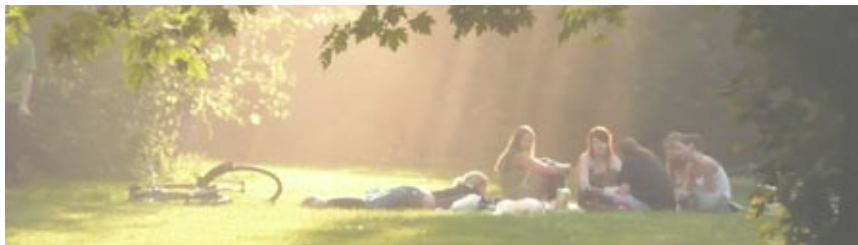
Entrees en infrastructuur

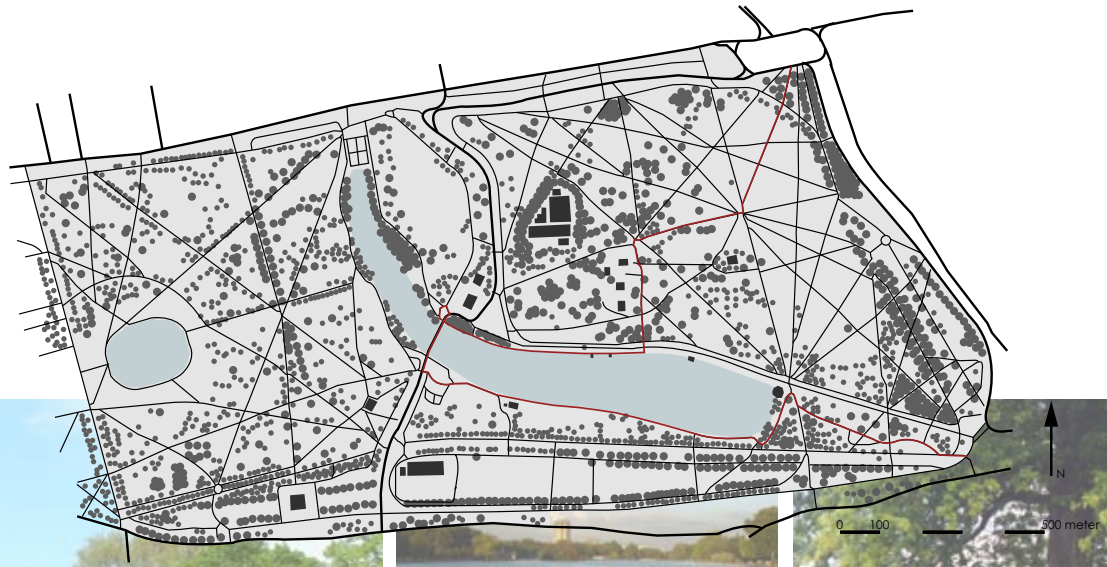
Verdeling oppervlakten

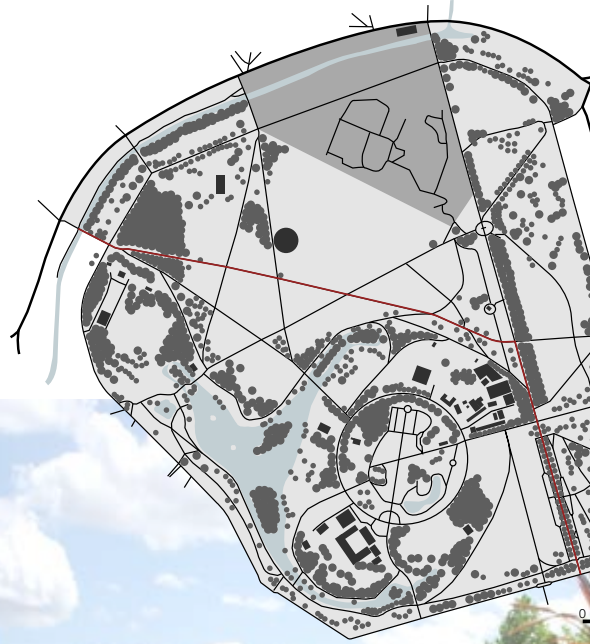
Vondelpark (Amsterdam)

Hyde Park (Londen)

Regent's Park (Londen)

Tiergarten (Berlijn)

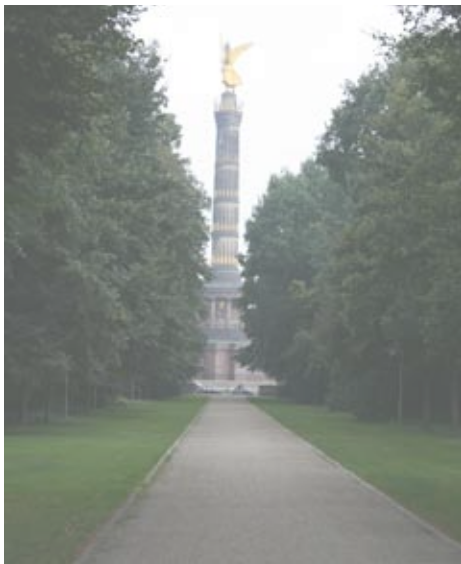
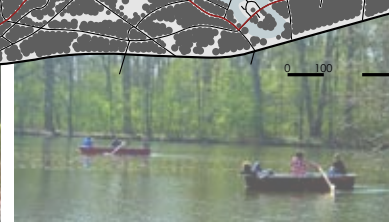
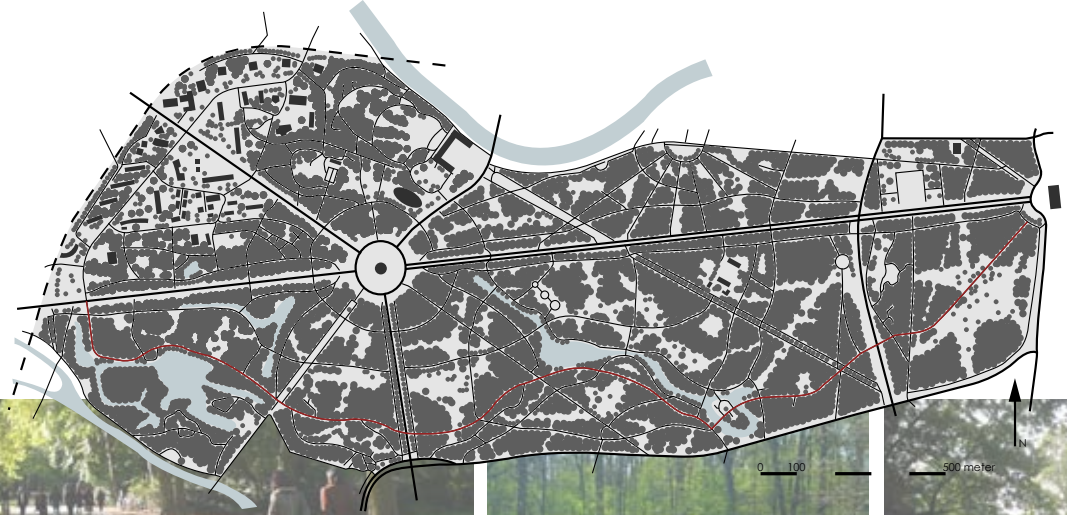

Foto poster per park

Enquête

Vondelpark

+	-	Foto	Total
1	2	1	3
	1	2	1
	1	3	1
	1	4	1
4	1	5	5
1		6	1
5	1	7	6
	3	8	3
	1	9	1
3	1	10	4
2		11	2
	2	12	2
		13	0
2		14	2
1	3	15	4
1	3	16	4
1	1	17	2
		18	0
		19	0
4		20	4
3	1	21	4
2		22	2
8		23	8
3		24	3
	1	25	1

Hyde Park

+	-	Foto	Totaal
1		1	1
	2	2	2
5	1	3	6
3	3	4	6
5	2	5	7
3		6	3
1	1	7	2
1	3	8	4
2		9	2
1	1	10	2
2	1	11	3
4		12	4
2		13	2
	1	14	1
1	5	15	6
7		16	7
	1	17	1
	1	18	1
4	1	19	5
	7	20	7

Tiergarten

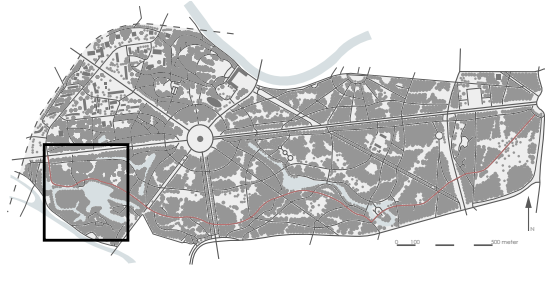
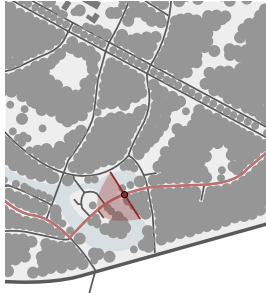
+	-	Foto	Total
3		1	3
6	2	2	8
	1	3	1
2	1	4	3
1	3	5	4
2	1	6	3
		7	0
	4	8	4
2		9	2
2		10	2
7		11	7
3	1	12	4
2		13	2
3	1	14	4
2		15	2
		16	0
3		17	3
2	1	18	3
	2	19	2
	2	20	2
3		21	3
		22	0
3		23	3
	1	24	1
	1	25	1
2	1	26	3
	1	27	1
1	4	28	5

Regent's Park

+	-	Foto	Totaal
3		1	3
1		2	1
5		3	5
6		4	6
3		5	3
3	6	6	9
2	2	7	4
1		8	1
5	4	9	9
1	4	10	5
2	5	11	7
2	8	12	10
2		13	2
	1	14	1
6	3	15	9

	veel stemmen
	gemiddeld aantal stemmen
	weinig stemmen
	één stem
	geen stemmen

Principe analyse belevingskwaliteiten per foto

Het beeld

Het betreft een eiland in een waterpartij gelegen in een bosrijke omgeving met daarop diverse soorten beplantingstypen. Het is niet duidelijk een bos of een siertuin met borders te noemen.

De waarderingen

Het beeld scoort heel laag op samenhang, textuur, herkenbaarheid en ruimtelijkheid door de grote diversiteit aan verschillende beplantingstypen, paden en water. Daarentegen scoort het wel heel hoog op complexiteit en mysterie. Er is namelijk niet goed zicht op alle plekken in het beeld en er bestaan hierdoor verschillende mysterieuze plekken in het beeld.

Conclusie

Ook al is het beeld zeer onsamenhangend, dan kan het toch als mooi getypeerd worden. Hier valt uit op te maken dat mensen plekken die mysterieus zijn erg interessant vinden in hun beleving.

Figuur 3.123 Basisfoto

Figuur 3.124 Analysetekening samenhang - waardering: 1

Het beeld bestaat uit veel verschillende elementen en beplantingstypen als heesters, bomen, coniferen en gras die schijnbaar lukraak door elkaar voorkomen, hierdoor is het beeld erg versnipperd en onsamenhangend.

Figuur 3.125 Analysetekening textuur - waardering: 1

Dit beeld staat bol van texturen van alle verschillende beplantingen.

Figuur 3.126 Analysetekening herkenbaarheid - waardering: 2

Het is niet echt een bosbeeld en ook niet dat van gras met borders, het is iets ondefinieerbaars daartussen.

Figuur 3.127 Analysetekening ruimtelijkheid - waardering: 2

Het zicht rijkt niet ver en er staan veel elementen op de voorgrond die dat nog eens belemmeren.

Figuur 3.128 Analysetekening complexiteit - waardering: 4

Er gebeurt veel in dit beeld, met al zijn verschillende beplantingen, de waterpartij en de padenstructuur.

Figuur 3.129 Analysetekening mysterie - waardering: 5

De paden lijken allemaal te verdwijnen ook de halftransparante heester rechts van het midden roept vragen op over wat erachter is.

Conclusies geselecteerde foto's - Mooi

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

	Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi						
1	1	4	4	4	2	2
2	2	4	5	5	2	4
3	4	3	4	3	3	2
4	3	2	5	2	3	3
5	5	3	5	3	2	3
6	1	1	2	2	4	5
7	2	2	4	2	3	3
8	4	3	5	4	2	4

Lelijk						
9	4	3	4	3	3	2
10	5	5	5	5	1	1
11	2	3	3	2	4	4
12	1	3	2	3	4	2

Niet gekozen						
13	4	4	4	4	2	3
14	4	2	3	3	3	3
15	3	2	2	3	4	2
16	3	2	3	3	3	3

Twijfel/Verdeeld						
17	4	5	6	5	2	1
18	2	1	3	2	5	2

Conclusies geselecteerde foto's - Lelijk

-

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

	Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi						
1	1	4	4	4	2	2
2	2	4	5	5	2	4
3	4	3	4	3	3	2
4	3	2	5	2	3	3
5	5	3	5	3	2	3
6	1	1	2	2	4	5
7	2	2	4	2	3	3
8	4	3	5	4	2	4

Lelijk						
9	4	3	4	3	3	2
10	5	5	5	5	1	1
11	2	3	3	2	4	4
12	1	3	2	3	4	2

Niet gekozen						
13	4	4	4	4	2	3
14	4	2	3	3	3	3
15	3	2	2	3	4	2
16	3	2	3	3	3	3

Twijfel/Verdeeld						
17	4	5	5	5	2	1
18	2	1	3	2	5	2

Conclusies geselecteerde foto's - nooit gekozen

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

	Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi						
1	1	4	4	4	2	2
2	2	4	5	5	2	4
3	4	3	4	3	3	2
4	3	2	5	2	3	3
5	5	3	5	3	2	3
6	1	1	2	2	4	5
7	2	2	4	2	3	3
8	4	3	5	4	2	4

Lelijk						
9	4	3	4	3	3	2
10	5	5	5	5	1	1
11	2	3	3	2	4	4
12	1	3	2	3	4	2

Niet gekozen						
13	4	4	4	4	2	3
14	4	2	3	3	3	3
15	3	2	2	3	4	2
16	3	2	3	3	3	3

Twijfel/Verdeeld						
17	4	5	5	5	2	1
18	2	1	3	2	5	2

Conclusies geselecteerde foto's - twijfel

Foto 17

Foto 18

	Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi						
1	1	4	4	4	2	2
2	2	4	5	5	2	4
3	4	3	4	3	3	2
4	3	2	5	2	3	3
5	5	3	5	3	2	3
6	1	1	2	2	4	5
7	2	2	4	2	3	3
8	4	3	5	4	2	4
Lelijk						
9	4	3	4	3	3	2
10	5	5	5	5	1	1
11	2	3	3	2	4	4
12	1	3	2	3	4	2
Niet gekozen						
13	4	4	4	4	2	3
14	4	2	3	3	3	3
15	3	2	2	3	4	2
16	3	2	3	3	3	3
Twijfel/Verdeeld						
17	4	5	5	5	2	1
18	2	1	3	2	5	2

Conclusies algemeen

	Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi						
1	1	4	4	4	2	2
2	2	4	5	5	2	4
3	4	3	4	3	3	2
4	3	2	5	2	3	3
5	5	3	5	3	2	3
6	1	1	2	2	4	5
7	2	2	4	2	3	3
8	4	3	5	4	2	4
Lelijk						
9	4	3	4	3	3	2
10	5	5	5	5	1	1
11	2	3	3	2	4	4
12	1	3	2	3	4	2
Niet gekozen						
13	4	4	4	4	2	3
14	4	2	3	3	3	3
15	3	2	2	3	4	2
16	3	2	3	3	3	3
Twijfel/Verdeeld						
17	4	5	5	5	2	1
18	2	1	3	2	5	2

Foto 6

=

Foto 6 bewerkt

+

Foto 11

Foto 11 bewerkt

Foto 12

=

Foto 12 bewerkt

+

Foto 18

Conclusies algemeen

		Samenhang	Textuur	Herkenbaarheid	Ruimtelijkheid	Complexiteit	Mysterie
Mooi							
1	1	1	4	4	4	2	2
	2	2	4	5	5	2	4
	3	4	3	4	3	3	2
	4	3	2	5	2	3	3
	5	5	3	5	3	2	3
	6	1	1	2	2	4	5
	7	2	2	4	2	3	3
	8	4	3	5	4	2	4
Lelijk							
9	9	4	3	4	3	3	2
	10	5	5	5	5	1	1
	11	2	3	3	2	4	4
	12	1	3	2	3	4	2
Niet gekozen							
13	13	4	4	4	4	2	3
	14	4	2	3	3	3	3
	15	3	2	2	3	4	2
	16	3	2	3	3	3	3
Twijfel/Verdeeld							
17	17	4	5	5	5	2	1
	18	2	1	3	2	5	2

Foto 3

+

Foto 9

=

Foto 9 bewerkt

Foto 1

Foto 13

Foto 10

Foto 17

Verbeterpunten

Tijd

Geïnterviewde

Foto's

Wetenschappelijke basis

Vragen ??

